3-BO‘LIM.
TARBIYA METODIKASI VA TEXNOLOGIYALARI

O‘QUVCHI YOSHLARNI MILLIY G‘URUR VA VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHNING METODOLOGIK JIHATLARI

Maxmudov A. X.
Qori Niyoziy nomidagi Tarbiya pedagogikasi
milliy instituti, "Milliy tarbiyaning raqamli pedagogik ta’minoti"
ilmiy-tadqiqot bo‘limi mudiri, pedagogika fanlari doktori, professor.

Annotatsiya. Mazkur maqolada o'quvchilarni milliy g'urur va vatanparvarlik ruhida tarbiyalash jarayonida individual va differensial yondashuvlarning mohiyati, ularning pedagogik samaradorligi hamda zamonaviy ta'lim amaliyotidagi o'rni tahlil etiladi. Muallif o'quvchi shaxsining individual-psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda tarbiyaviy jarayonni tashkil etishning texnologik asoslarini ochib beradi.

Kalit so‘zlar: milliy g'urur, vatanparvarlik, individual texnologiya, differensial yondashuv, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, tarbiya jarayoni.

Аннотация. В данной статье анализируется сущность индивидуальных и дифференцированных подходов в процессе воспитания учащихся в духе национальной гордости и патриотизма, их педагогическая эффективность и роль в современной образовательной практике. Автор раскрывает технологические основы организации воспитательного процесса с учетом индивидуально-психологических особенностей личности учащегося.

Ключевые слова: национальная гордость, патриотизм, индивидуальная технология, дифференцированный подход, личностно-ориентированное образование, воспитательный процесс.

Abstract. This article analyzes the essence of individual and differentiated approaches in the process of educating students in the spirit of national pride and patriotism, their pedagogical effectiveness, and their role in modern educational practice. The author reveals the technological foundations for organizing the educational process, tak-

ing into account the individual psychological characteristics of the student's personality.

Keywords: national pride, patriotism, individual technology, differentiated approach, personality-oriented education, educational process.

Globallashuv va axborot oqimining tezkor rivojlanishi sharoitida o'quvchilarni milliy g'urur, vatanparvarlik va ma'naviy qadriyatlar ruhida tarbiyalash ta'lim tizimining eng dolzarb vazifalaridan biridir. Bugungi kunda yoshlar ongida o'z Vataniga sadoqat, milliy qadriyatlarga hurmat, tarixiy merosni anglash va uni asrab-avaylash tuyg'ularini shakllantirish ta'lim jarayonining muhim maqsadiga aylangan.

Bu jarayonda individual va differensial texnologiyalarni qo'llash o'quvchining shaxsiy imkoniyatlari, qiziqishlari, temperamenti va ijtimoiy tajribasini hisobga olib, tarbiyaviy ta'sirni yanada samarali qilishga xizmat qiladi.

Milliy g'urur — bu insonning o'z millatiga, tili va madaniyatiga, urf-odatlariga iftixor bilan qarashi, uni qadrlashi va asrab-avaylashga intilishidir.

Vatanparvarlik esa, Vatanga muhabbat, xalq farovonligi yo'lida xizmat qilish, mustaqillik va tinchlikni asrashga tayyorlikni anglatadi. Ushbu fazilatlar shaxsning ma'naviy kamolotida, ijtimoiy faolligida va fuqarolik pozitsiyasida asosiy o'rin tutadi. Pedagogik nuqtai nazardan, milliy g'ururva vatanparvarlik tarbiyasi o'quvchilarning: tarixiy ongini shakllantirish; milliy qadriyatlarga nisbatan hurmat hissini kuchaytirish; ijtimoiy mas'uliyatni oshirish; shaxsiy pozitsiyasini mustahkamlashga qaratilgan uzluksiz jarayondir.

Individual texnologiyalar o'quvchilarning shaxsiy psixologik xususiyatlari, bilim darajasi, qobiliyatlari va ehtiyojlarini hisobga olgan holda tarbiyaviy faoliyatni tashkil etishga asoslanadi. Bu yondashuv quyidagi afzalliklarni beradi: o'quvchi o'zining shaxsiy tajribasi orqali milliy qadriyatlarni chuqur anglaydi; milliy g'urur hissi shaxsiy yutuqlar bilan uyg'unlashadi; mustaqil fikrlash, tahlil qilish va baholash ko'nikmalari rivojlanadi. Masalan, individual suhbatlar, shaxsiy tarbiyaviy dasturlar, mustaqil izlanish topshiriqlari o'quvchining ichki dunyosiga mos ravishda vatanparvarlik g'oyalarini singdirishga imkon beradi.

Milliy g'urur — bu shaxsning o'z millati, tili, madaniyati, tarixi va qadriyatlariga bo'lgan chuqur iftixor, hurmat va sadoqat hissi bo'lib, u shaxsning milliy o'zligini anglashida, vatanparvarlik tuyg'usini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Ta'lim-tarbiya jarayonida milliy g'urur

tuyg'usini shakllantirish — yosh avlodni ma'naviy barkamol, ijtimoiy faol va Vatanga sadoqatli insonlar sifatida voyaga yetkazishning asosiy sharti hisoblanadi.

Differensial yondashuv ta'lim-tarbiya jarayonini o'quvchilarning yosh, qobiliyat, ijtimoiy tajriba va qiziqishlariga qarab tabaqalashtirishni nazarda tutadi.

Bu texnologiya orqali turli tayyorgarlik darajasidagi o'quvchilar uchun mos tarbiyaviy topshiriqlar ishlab chiqiladi; jamoaviy faoliyatda har bir o'quvchining roli va hissasi aniqlanadi; o'quvchilarning ijtimoiy faolligi va mas'uliyat hissi oshadi. Masalan, yuqori sinf o'quvchilariga tarixiy shaxslar faoliyatini tahlil qilish, kichik sinflarga esa vatan haqidagi ertaklar, o'yinlar va suhbatlar asosida tarbiya berish samaralidir. Misol sifatida quyidagi loyixalatni keltirish mumkin “Men Vatanim farzandiman” loyihasi doirasida o'quvchilar o'z hududidagi tarixiy joylar, qahramonlar haqida izlanish olib boradilar.

"Qahramonlar izidan” darsdan tashqari mashg'ulotlari orqali o'quvchilarda faxr, mas'uliyat va milliy o'zlikni anglash kuchayadi.

Portfel texnologiyasi orqali o'quvchi o'z vatanparvarlik faoliyati, ishtirok etgan tadbirlari, tahliliy fikrlarini hujjatlashtiradi.

Bu kabi faoliyatlar o'quvchilarning milliy g'ururini ongli ravishda shakllantiradi va ularni mustaqil, ijtimoiy mas'ul shaxslarga aylantiradi.

O'quvchilarni milliy g'urur va vatanparvarlik ruhida tarbiyalash jarayonida individual va differensial texnologiyalarni qo'llash o'quvchi shaxsiga yo'naltirilgan, psixologik jihatdan moslashtirilgan, samarali yondashuvni ta'minlaydi. Bu texnologiyalar har bir o'quvchining shaxsiy tajribasiga tayanib, milliy qadriyatlar va Vatanga sadoqat tuyg'ularini ongli ravishda shakllantiradi.

Natijada, o'quvchilar o'z millatini sevuvchi, uni rivojlantirishga hissa qo'shuvchi, mustaqil fikrlaydigan, vatanparvar fuqarolar sifatida kamol topadilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Uzbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 26-martdagi PK-5040 “Ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomilashtirish chora-tadbirlari tugrisida”gi qarori: https: //lex.uz/docs/5344692

2. Jabborov X.X., Samatova S.G'. Yoshlarda milliy tarbiya shakllanishining psixologik qonuniyatlari // Orienss. – 2022. – № 1.

3. Куронов М. Хар бир ота-она педагог булиш керак: http: // www. adolatnashr.uz/uploads/17.0ila.2016. pdf.

4. Махмудов А.Х., Фефелов В.С., Камилова А.Б. Инновационные

пути педагогического прорыва // Современное образование. – Т., 2019. – № 6 [79).

5. Hasanboeva O., Rasulov A. Pedagogika. – T.: O'qituvchi, 2019.

6. To'raqulova D. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari. – T., 2020.

7. Ziyodova G. Vatanparvarlik tarbiyasining psixologik asoslari. – T.: Fan va texnologiya, 2022.